

ชื่อเรื่อง	กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุ ในระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางกฤษณา กาเผือก
ชื่อปริญญา	ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์
ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการดำเนินนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพผู้สูงอายุในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงวิเคราะห์และพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งการเกิดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลนโยบาย โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และเชิงปริมาณ (quantitative research) การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากเอกสาร (documentary research) และจากภาคสนาม (fieldwork research) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประชุม ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น หัวหน้าส่วนงาน และผู้เกี่ยวข้องด้านสุขภาพ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จ.เชียงใหม่ จำนวน 211 แห่ง สำหรับประเด็นของการพัฒนาและประเมินกระบวนการนโยบายสาธารณะ ผู้วิจัยเลือกเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เป็นพื้นที่กรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมเป็นลายลักษณ์อักษร โดยพบว่า มีเพียง 15 แห่ง ที่มีกระบวนการกำหนดนโยบายครบทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย

ผลการศึกษากระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางกาย กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา พบว่า กระบวนการเกิดนโยบาย มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม/ชุมชน 2) การสำรวจข้อมูล/วิเคราะห์สถานการณ์ด้านสุขภาพและกิจกรรมทางกายของผู้สูงอายุ 3) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/เวทีท้องถิ่น เพื่อคืนข้อมูลและระดมสมองหาแนวทางแก้ไขปัญหา 4) การนำปัญหา/ความต้องการด้าน

สุขภาพผู้สูงอายุผู้ประเดิมข้อเสนอวาระนโยบายของภาคประชาชน 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำข้อเสนอวาระนโยบายเสนอต่อ “สภาท้องถิ่น” เพื่อขอมติกำหนดเป็น “นโยบายสาธารณะด้านกิจกรรมทางกายผู้สูงอายุ” 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศนโยบาย โดยระบุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ.2555 และมีการจัดสรรงบประมาณไว้ใน แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล พ.ศ.2555-2557 ด้วยงบอุดหนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและ งบประมาณสมทบจากเทศบาล ปีละ 50,000 บาท เพื่อจัดทำโครงการกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารมอบหมายให้กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมแปลงนโยบายสู่แนวทางการปฏิบัติในระดับชุมชน ภายใต้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล 2) ชุมชน 27 ชุมชน จัดทำเวทีท้องถิ่นเพื่อหาความต้องการด้านกิจกรรมทางกาย ผลลัพธ์ที่ได้คือ ในปีงบประมาณ 2555 มีโครงการกิจกรรมทางกาย 30 โครงการ เพื่อเสนอต่อเทศบาล 3) ชุมชนดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุมัติภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลลัพธ์ที่ได้คือ มีการดำเนินการตามแผนงานโครงการที่กำหนดได้ครบทุกชุมชน

ด้านการติดตามประเมินผลนโยบาย มีการติดตามอย่างมีส่วนร่วมโดยมี คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากเทศบาล ผู้แทนสมาชิกสภาเทศบาล ผู้แทนผู้นำชุมชน และผู้แทนภาคประชาชน ลงพื้นที่ประเมินทุกชุมชน และติดตามประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนจำนวน 284 คน พบว่า ภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.9 เห็นว่านโยบายสาธารณะด้านกิจกรรมทางกายมีความสำคัญ ในการช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของเครือข่ายชุมชน นอกจากนี้พบว่า ร้อยละ 86.3 มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์นโยบาย สำหรับประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในเวทีประชาคม การสำรวจปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนเรื่องสุขภาพและโรคไม่ติดต่อ การเสนอปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

จากผลการศึกษานี้เห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางกาย และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะใช้นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ตลอดจนมีการผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนในเชิงรุก ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยเน้นหลักการและกระบวนการส่งเสริมสุขภาพ เป็นกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้สูงอายุและประชาชนในชุมชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้เต็มศักยภาพ ภายใต้วิถีชีวิตสุขภาวะที่ดี

Title	Process Development of Participatory Local Public Policy on Aging's Physical Activities for Local Government in Chiangmai Province
Author	Mrs. Krissana Kapheak
Degree of	Doctor of Philosophy in Administrative Science
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Sinth Salobol

ABSTRACT

The research aimed to investigate : 1) the public policy process on aging health of local government level in Chiangmai and 2) analyze and develop the local public policy participation process on the aging's physical activity; policy formulation, policy implementation and policy monitoring. This study used the method of research and development and applied a mix method of qualitative and quantitative research. Qualitative methods composed of documentation including field research, interviewing, focus group discussion, participatory observation and meetings. The quantitative research methods were used in the field studies; exploring the current situation of the local public health policy process on the elderly. Questionnaires were used with 211 mayor, executive councilors, chief of department or related health workers. A case study was used at the Muangkaen Municipality, Maetang district, Chiangmai.

The results showed that only 15 of the local governments in Chiangmai had a local health public policy process for aging, however most of them had no written evidence policy. In addition, It was shown that only fifteen local governments had three steps of the policy process; policy formulation, policy implementation, policy evaluation.

In the case of the Muangkaen Municipality, Maetang district, Chiangmai, it was found that there were 6 policy development stages; 1) identifying the health problems in the society/community (Problem Identification); 2) surveying the situation analysis of aging's health and physical activity; 3) setting the community forum to restore the data to the public and the relevant network, and brainstorming for solutions in the health problems of the elderly; 4) addressing the public needs of the elderly health problem into the health policy agenda issue;

5) having the local government set the policy agenda for the council resolution by considering the local public policy on the physical activity of the elderly; and 6) having the local government announce a policy that is specified in the 2012 annual budget ordinance and contain it in the budget document “Three-year development plan” 2012-2014 with a total budget from the National Health Security Office and Muangkaen Municipality in the figure of 50,000 baht per year.

For the policy implementation, it was found that the procedures were as follows: 1) the executive of the municipality assigned the chief of public health and environmental department to set a guide of practices for the community level under the municipality three-year plan; 2) the 27 community prepared their 30 projects under the resolution of community issues; and 3) implementation of the community plans and the result found that the every projects were practiced.

For the monitoring and evaluation, the participatory monitoring team from the community was conducted. The team included the council members, executive of the municipality, community leaders, and representatives of the community. Results of the interview with 284 people in the community and results of the public opinion survey shown that 79.9 percent accepted that the public health policy of physical activity was important because it could help the municipality tasks meet needs of the people, 86.3 percent understood the objectives of the public health policy and physical activities. The issue of public participation in the local public policy process included participation in the community forum, the exploration of community health needs and presentation of health problems were found at a high to highest level.

Based on results of the study it could be seen that the local administrative organization needs to be ready for health of the elderly. The tool of local public policy on physical activities can be an important strategy for participation. It must be pushed into concrete under the coordination among concerned parties. This aims to solve health problems of aging which truly meet needs of the community focusing on the health promotion process. Thus, it is a strategy for the development and promotion to make the elderlies and people in the community to have a better livelihood.